

Al aixecarse 'l President de la J. O. es saludat amb perllongats i efusius aplaudiments i lleigeix el següent

DISCURS DEL PRESIDENT

EXCEL·LENTÍSSIMS SENYORS:

IL·LUSTRES SENYORS:

SENYORES:

SENYORS CONGRESISTES:

SENYORS:

He assolit el cim alt sospirat!... No importa detallar els camins seguits, els viaranyats guanyats, ni'ls obstacles salvats... Sota una pluja finíssima, lleugera, emprò seguida, pluja clàssica d'hivern, de uns deu mesos, no més, de durada, d'aquella pluja que fa extremir en les entranyes de la terra un empori de vida vigorosa, he fet el camí, ben acompanyat, esperançat i convensut, i d'ella n'ha vingut el natural i portentós esclat a flor de terra, i aquí 'm teníu, hostes il·lustres, amb la mateixa decisió que'm feu donar el primer pas impulsat per l'agraïment i el compliment d'un sagrat deurer i amb els mateixos entusiasmes de sempre, que al fruir, avui, l'espectacle imponent que contemplém tots, no'm sorprenen ni la valúia que alcançá, ni l'explendor que irradiá.

Siga mon primer cant de glòria per a la nostra Catalunya; aquesta *terra beneyta sembrada de lleyaltat*... segóns exclamà el Rei Pere III al tornar a entrar-hi venint de les Corts de Saragoça, i veigi's simbolitzada en éll, la joia que sento al parlar-li en sa llengua, qu'és sang de la seva sang i ànima de la seva ànima, llengua de Sants i de Reis, que honraren intensament, com a capdevanters exemplars, Jaume I d'Aragó, Ramón Muntaner i Francesc Eximenis, amb pàgines de glòria que, malgrat el temps passat, s'admiren encara avui com branques de llorer immarcescible que escampen arrèu el seu immortal flaire.

En aquesta llengua en que manà s'escribis Anfós V, el *Mag-nànim*, quan en l'any 1433, disposà en les *ordinacions fetes sobre speciers i apotecaris* que les *receptes devien estar escrites en romans i en vocables que vulgarment poden ésser nomenats*, «com és per *eximpli* que si un dels materials és *ffulcia* que digan *ffulcia* e no digan *Capilli veneris*, y axí dels altres materials, nomenant aquells per vocables vulgars e coneguts e no noms peregrins e no coneguts a les gents».

I creieu, senyors, que ho té merescut la nostra terra que'n la diada d'avui, amb motiu d'inaugurar-se el SEGÓN CONGRÉS DE METGES DE LLENGUA CATALANA, se li dediqui un fervent i entussiasta record, sobre tot en lo relatiu a aquell incomparable segle XIV en que, de dèu de Jaume II a Martí l'*Humà*, tot fou esplendor, i ho fou, d'una manera especial, per a la Medecina. D'aquell segle XIV del qual *el colector i comentador que ocupa el lloc més preeminent en l'estudi dels testimonis històrics de nostra Medecina nacional*, el Dr. D. Lluís Comenge, en la seva obra *Receptari de Manresa*, comença dedicant deu planes de saborosa y nutritiva lectura en les que, al ensemps que hi estàn descrits en compendi, l'estat social, polítich y intelectual del segle XIV, època en que'l regne d'Aragó assoli la categoria de primera potencia, s'hi citen les abundoses déus de cultura mèdica qu'ecziestien llavors a la Península Ibèrica, a Italia i França; provant, ademés, com a Catalunya, ab contacte continuu amb els pobles mediterranis, l'hi correspon una historia professional tan abundosa y brillant com la de algunes nacions veïnes. I en la quarta conclusió de les que deixa sentades per a sintetitzar el seu notabilíssim treball apropiat del *Receptari de Manresa*, monument històric del segle XIV, que figura en la nostra EXPOSICIÓ, gracies a la confiança de que ens ha fet objecte l'Excm. Ajuntament de Manresa, hi escriu *que per les anteriors circumstancies, y la no menys valiosa d'haver-se omitit per complet en el mencionat Receptari fórmules extravagants, deliris y absurdes farmacològichs, mólt corrents en aquella època y en altres més apropades, s'infirix que la Medecina en general y la Terapèutica en particular, van viure a Catalunya ab mètode, decencia y prestigi; rendint sos professors culte als rectes principis de l'art d'Hipocrás Avicena y Galen*.

I ara aném als fets. Deixant apart que'n aquell segle ja donava immortals fruits l'Escola de Montpeller, honra i gloria encara avui, de la Medecina mundial, que va fundar Jaume I d'Aragó, una de les figures socials més gegantines que hagin existit,

la història de la Medicina pàtria ens brinda fets dignes de lloa i de la més intensa recordança per a deixar demostrada, per manera indiscutible, la importància que alcançà en aquell període cent voltes gloriós.

Jaume II va instituir l'*Estudi General d'Oscà* i l'*Estudi General de Lleida*, inaugurant aquest darrer el dia primer de Setembre del 1300, curullant de prerrogatives i privilegis a quans cursaven en els Estudis Generals; devint fer-se constar que a l'Estudi General de Lleida hi estava adscrita l'Escola de Medicina.

Martí l'*Humà*, l'aimador exemplar de la Medicina, el darrer rei de nissaga catalana, reorganitzà l'Estudi o Escola de Medicina de Barcelona, que si bé de feia temps ja existia, no podia aconseguir que'ls concellers de la ciutat accedissin a deixar-li donar una constitució igual a la dels Estudis Generals de Lleida, per les prerrogatives i privilegis de que gaudien quans hi assistien i perquè no volien, per tant, que's constituís un estat dintre d'un altre estat. Nombrà lectors de l'Escola de Medicina a Mestre Francesc de Granollachs, Mestre G. de Miralles, Mestre P. Paul, Mestre Anthoni Ricart, Mestre Gabriel Quintana, Mestre P. Coll i Mestre Thomàs Marquet.

Nostres reis cuidaren de tot quan proporcionava elements d'ensenyança per a la Medicina. Joan I cedi a la Facultat o Escola de Medicina de l'Estudi General de Lleida un cadavre d'home cada tres anys, *condemnat a mort i negat, per a evitar el desordre de són organisme i així sia més apte per a l'estudi de l'Anatomia*.

El rei Martí concedí dos cadavres de penjats, cada any, a la *Escola de Medicina de l'Estudi General de Lleida per a l'estudi de l'Anatomia*.

Les autopsies clíniques tenien estat ja en aquells temps i en èpoques anteriors, com se desprén de documents importants: essent tan intens l'amor a l'estudi i el desig de saber, que'l companyerisme més exemplar i la convivència entre elements heterogènis, es demostrà, per manera evident, en multitud d'ocasions. Així consta que una vintena d'anys abans de la concessió de Joan I, de que s'ha tractat, ja's practicaven autopsies clíniques. Una d'elles, que's coneix amb tot detall, fou la practicada en tals temps en el Convent de Fra-minors al cadavre d'una esclava que havia mort de l'epidèmia allavors regnant de glàndola, en qual efectuació prengueren part metges cristians

i metges jueus i qual finalitat fou la de veure si trobaven la causa que havia determinat la mort de la esclava. Les despeses ocasionades pels que feren l'autopsia les pagà la ciutat.

Per a no allargar més aquesta part del meu treball en que's glorifica aquell segle d'or de la Medecina Catalana, vagi el següent fet per a exemple de totes les generacions; un dels fets de més noblesa que hagi registrat la historia dè de que'l món és món, fet realitzat pel darrer rei de nissaga catalana, per Martí l'*Humà*, i que, al ensemps que patentisa la fè que tenia per nostra ciencia mèdica i l'amor que sentia envers al proïsme, demostra la esperança que l'animava amb la instauració d'un hospital on pogués recullir-se el major nombre possible de malalts.

Els hospitals amb que comptava Barcelona en aquella època, malgrat l'ésser nombrosos, eren petits i distanciat i, per tant, el conjunt, no era suficient per a atendre a les necessitats de cada dia. Calia reunir-los en un hospital que tingués les degudes condicions de cabuda i de confort i, malgrat els recursos posats en joc, no resultava factible la realització de la caritativa i salvadora empresa... per manca de mitjans! En tals condicions, quan se desesperançava de poder portar a efecte tan generosa obra, el nostre gran rei no duptà en empèndre-la i executar-la, ordenant que tots els materials de construcció que s'havien acoulat aprop del mar, per a aixecar el seu Palau Reial, fossin destinats a la construcció de l'Hospital General de la Santa Creu, que tan de bé ha fet a la humanitat i tant l'hi deu la nostra ben-volguda ciencia mèdica.

I permeteu, senyors, que fineixi aquest cant de gloria, apuntant uns pocs noms de varóns il·lustres que varen dedicar ses inagotables energies al conreu de la Medecina, d'aquesta ciencia que, segons expressió del genial Droz, en sa *Filosofia Moral*, *l'hi toca auxiliar a la moral en la grandiosa obra de millorar la sort dels homes*.

Arnau de Vilanova, físic de Jaume I; Raimond de Sebonde; Jacme d'Agramunt, autor del notabilíssim llibre *Règim de preservació a epidemia o pestilencia e mortaldats*; Guillem Aventurer; Mestre P. Gavet; Mestre P. Socer; Mestre Domingo Ros; Mestre Joan Foxà; Francesc Miró, metge de Caterina de Medicis; Gabriel Miró, metge d'Agna de Bretanya; Mestre Josep Prats; Mestre Farnés; Bernard de Fontana, Prior de Solsona; Mestre Gue-rau, de Girona; Mestre R. de Berga; Mestre Martí, de Vich;

Mestre P. de Pau, de Tàrrrega, i tants altres com podríem apuntar-ne omplint el llibre d'or de la Medecina pàtria.

I vagi, senyors, el meu agraïment per a dos amics fraternals meus, per a dos companys il·lustres, el Dr. En Josep Maria Roca i el Dr. En Olaguer Miró, que, amb llurs treballs d'erudició exemplar, m'han donat fet bona part del material preciós amb que he brodat el meu cant de gloria a la Medecina Catalana.

Siga el meu primer i més íntim record pels que'ns han deixat.

El digníssim President del PRIMER CONGRÉS DE METGES DE LLENGUA CATALANA, el Dr. En Miquel A. Fargas; el meu fraternal amic, l'innovador infatigable, el benemèrit ciutadà, el que no regatejà mai ses envejables energies i ses profitoses ensenyances entre sa Ciència i sa Patria.

El Dr. En Joaquím Bonet i Amigó, el meu il·lustre mestre, el filantrop indiscutible, l'exemplar cavaller digne de la més decidida emulació, l'home pulcre que vessà ses dots pel nostre rectorat a benefici de tot lo bô.

El Dr. En Lluís Suñé i Molist, el company insubstituïble, digne sacerdot de la Medecina, l'ànima noble sens igual, aquell que sapigué gaudir de tota una vida rublerta de juvenut i d'energies.

El Dr. En Lluís Verdereau, l'anyorat consoci que treballà sens defalliments per l'avençament de les Ciències Mèdiques i amb un enlairament d'esperit admirat per tots.

I com si no fos ja massa, de pocs dies i en plena febre de treball per a la consecució de la nostra obra, ens ha deixat un dels ponents que a més alt nivell havia de portar el nostre CONGRÉS, el caríssim i estimat amic, el Dr. En Domenec Martí i Julià, l'il·lustre President de la Societat de Psiquiatria i Neurologia, el frenòpata entés i honrat, un dels decidits fundadors d'aquestes festes de la Medecina catalana, el company que treballà amb ferm entussiasme per les salvadores reivindicacions de la nostra terra!

I ara els germans de fora, d'entre'ls quals i com a figures sobressortints, recordem:

Carles Bouchard, el genial Bouchard, l'analista meticulós, el que ha sabut endinçar-se fins al fons del racionalisme mèdic de bona llei, escudrinyant sens treva els problemes més íntims de la nutrició.

Carles Huchard, l'autor del monument més acabat a les malalties de l'aparell circulatori, posant-les al nivell de l'intel·ligència mèdica més elemental; l'escriptor castís i gràfic, disposat sempre a la defensa del més insignificant dels problemes mèdics.

Emili Metchnikoff, sub-director de l'Institut Pasteur, l'investigador infatigable, el creador d'una de les concepcions que més han fet avançar els coneixements fonamentals de la Biologia, boi constituint-ne una de les bases més fermes; que glosant sos *Etudes sur la Nature humaine* i al acabar la publicació de sos hermosos *Essais optimistes*, veçant esplendits conceptes de l'aspecte optimista de la vida, ens ha deixat, atuit per l'obra de lenta i traïdora malaltia.

Pau Ehrlich, el pensador admirable, que amb sos sorprenents i valiosíssims estudis, pacientment executats i ardidament obtinguts, ha enriquit incessantment les ciències biològiques i ha fet commoure al món mèdic un sens fi de vegades.

Alfred Fournier, el sifilograf eminentíssim, creador de innumbrables conceptes i conclusions pràctiques que mai el món li agrairà prou.

Röntgen, el descobridor d'una de les maravelles més portentoses del passat segle: el que ha dotat a la Medicina d'un dels més importants mitjans de complement diagnòstic i d'arma terapèutica.

Eugeni Doyen, una de les més grans figures de la Cirurgia mundial, el perfeccionador incansable de les tècniques operatòries, el creador d'un instrumental que perdurarà per temps en les clíniques de Cirurgia i sales d'operacions; tot en una primera i indiscutible època de la seva existència enlairada a un nivell portentós.

Behring, amb sos remarcables i valiosíssims treballs executats amb perseverància i coneixement exemplars, dels que ha sapigut fer-ne l'entusiasta difusió de l'apòstol convençut.

El Professor Landouzy, l'il·lustre Degà de la Facultat de Medicina de París, el decidit organitzador d'entitats socials mèdiques salvadores; el campió conscient i decidit en la lluita heròica contra la tuberculosi; el mestre eminent que sapigué evolucionar sempre endavant amb el formós bagatge que posseïa, adaptant-lo, en tots els temps, a l'actualitat més indiscutible.

Feliu Le Dantec, el bretó d'imaginació portentosa, que ha

bastit un monument esplèndit amb la producció d'un nombre incalculable de publicacions, d'entre les que sobresurten el *Tractat de Biologia*, condensació pràctica d'un treball immens fet al laboratori d'Embriologia del carrer d'Ulm; el llibre de *Patologia General* i *L'individualité et l'erreur individualiste*.

I aquí teniu, senyors, confosos en un tot homogeni per la implacable dalla de la mort, elements valiosíssims que'n hores terribles distancien errors humans, malgrat l'ésser d'una família exemplar aglutinada per les ciències mèdiques. Son els germans que viuen allunyats l'un de l'altre malgrat llur veinatge, mentres les flors de llurs jardins s'abracen i's confonen en el reixat partidori i els flaires qu'escampen embaumen, a l'una, el ventijol lleuger i carinyós que va de l'un jardí a l'altre i satura l'atmosfera comú d'aromes reconfortadors.

Mòlts, al simbolitzar l'obra dels que foren, recorden l'explendorosa estela que deixa la nau en sa ruta. Potser resulta el símbol amb grossa certitut per a alguns: una estela més o menys vistosa, de reflexes més o menys sugestius, emprò que s'esborra, que desapareix sense deixar rastre... a poc d'haver nascut!

No és així per a els nostres recordats. El seu pas pel món, és el solc que deixa l'arada en terror, a vegades, erm; solc que atapaixen de llevar de força creadora inacabable, d'on brolla, en vegetació esplèndida, tot un explet d'energies que perduren indefinidament en un recomençar etern. ¡Benaurats ells que han fet un solc profund i l'han atapaït de llevors profitoses per a la Ciència i d'amor per a la humanitat!...

Ditxosos ells, hereus predilectes de la més caritativa de les ciències, que han sapigut complir amb el sagrat deure de la germandat mèdica; çò és, treballar sens treva i a consciència plena per a la salvació de la gran família humana, deixant llevat esplendorós que sabrán aprofitar les generacions que'ls han succeït i quantes ne vagin existint!...

L'obra feconda iniciada pel meu il·lustre predecessor, el Dr. En Miquel A. Fargas al constituir l'ASSOCIACIÓ GENERAL DE METGES DE LLENGUA CATALANA, ha merescut la constant atenció i l'esforç continuat dels que tenim l'alta honra de compondre la seva JUNTA.

L'entussiasme d'aquell perinclit ciutadà, d'aquell eminent professor de la Facultat de Medecina, va endinzar-se en lo més

íntim, en lo més pregón de la nostra ànima, i ansiosos de donar-li estat, de procurar-li vida propia al ensemps que pròspera, i anar a la realització de quan ansiava, hem fet tot quan ens ha sigut possible per a afiançar-la i engrandir-la i per a aixampar el seu ràdi d'acció a l'objecte de que resulti l'ampar, la defensa, la cristal·lització de quan puga ansiar la gran, l'estimada família mèdica catalana.

En la necessitat de constituïr en ferm lo que aquell il·lustre president anomenà, amb precisió exemplar, la *Mancomunitat de metges de Catalunya*, hem fet tot quan deviem i amics de fer més que de dir, l'hi hem procurat família nombrosa, aimant i decidida, hem marcat els ideals que deu alcançar i no tardarem a veure els saborosos fruits que ha de proporcionar, pel be de tots,

Els organismes homogenis en aspiracions com en necessitats, constitueixen forces de potencia i de resistencia inestroncable que la JUNTA de l'ASSOCIACIÓ no podia tenir en oblit, i és per això que son anhel ha estat i serà el de totes les JUNTES que actúin en sa direcció, l'acoblament d'aquelles forces per a sa necessaria actuació envers la consecució d'aquell sublim lema de *hu per tots i tots per hu*.

Científicament aspira i aspirarà sempre a la continuació del regnat de la frase lapidaria d'Horaci: *Inter homines, sapiens. Inter sapientes, medicus*. Socialment, la consecució d'una germandat, no com les que s'estilen avui, sinò la d'una veritable germandat d'homes fills d'una sola i carinyosa mare.

L'ASSOCIACIÓ, aquesta força creadora i propulsora, amb la que devem confiar i a la que hem de donar la nostra entussiasista cooperació i el nostre més decidit esforç, ha sapigut mantenir relacions de consideració i respecte amb les entitats culturals, principalment mèdiques, de la nostra terra. El Rectorat, espléndidament simbolitzat en la il·lustre personalitat del nostre distingit consoci l'Excm. Sr. En Valentí Carulla, en qui hem trobat sempre una entussiasista acullida i tota classe de facilitats. La Facultat de Medecina sintetitzada en l'augusta personalitat de l'il·lustre Sr. Degà, l'Excm. Sr. Dr. Batlles y Bertràn de Lis, que generosament ens ha donat el seu gloriós concurs i ens ha deixat sa casa, que hem pogut considerar la casa pairal de l'ASSOCIACIÓ. L'Academia i Laboratori de Ciències Mèdiques de Catalunya, la valiosíssima entitat que concebí i infantà la

ASSOCIACIÓ i en qual domicili te el seu hostatge social. La Reial Acadèmia de Medicina i Cirurgia on ha concorregut, sobre tot, en les diades en que s'hi han biografiat homes preclars que's diuen Suñé i Molist, Comenge i Fargas. L'Acadèmia d'Higiene de Catalunya, l'Institut Mèdic-Farmacèutic, el Col·legi de Metges, l'Acadèmia del Còs Mèdic-Municipal, l'Ateneu Barceloní, la Lliga Barcelonina d'Higiene Escolar.

Mereix especial menció un importantíssim fet: la diada, cent voltes gloriosa, de la colocació de la làpida commemorativa del centenari de la mort de l'il·lustre germà nostre, en ciència i en patria, Antoni de Gimbernat, en la façana de la casa de Cambrils on nasqué aquell immortal prestigi; acte organitzat i executat esplendorosament per la nostra Facultat de Medicina i al que coadjuvó, a la mida de ses forces, l'ASSOCIACIÓ; acte qual solemnitat perdurarà indefinidament i que resultà d'imponent germanor entre incontables elements de terres hispàniques, ja que fou d'aquelles festes que fan juntar als pobles, perquè fan que s'abracin els homes a l'impuls d'un ideal comú.

L'ASSOCIACIÓ ha procurat que'n aquesta festa de les Ciències Mèdiques de Llengua catalana, hi compareguessen, hi portessen els cabals científics llurs representants de tots els pobles on és parlada. De Valencia, d'Aragó i de Mallorca n'han vingut un bon contingent, a tots els quals l'ASSOCIACIÓ s'honra donant la més entusiasta benvinguda i a tots els recorda que, malgrat el camí que han degut fer per a assolir la nostra Ciutat, es troben al cor de la casa llur, al cor de la casa de tots. ¡Benvinguts! ¡I que'ls siga ben agradosa la llur estada entre nosaltres!...

Una excepció, deplorabilíssima, deu fer-se pels nostres germans del troç de Catalunya de l'altra banda del Pirineu: d'aquella immensa espinada a quins costats hi alenen dos pulmons necessitats d'oxígen de llibertat i de justícia. Allà s'ha enviat la nostra paternal crida, el nostre coral desig de confraternitzar en aquestos dies de joia amb nostres germans de ciència i de patria, i d'allà ens ha vingut, entre clams esfereïdors assadollats d'heroisme, la veu d'un apòstol, que, al cap de vall de una epístola, rublerta desentiment, on s'hi detalla la humanitària tasca que es realitza, la visió d'una aurora de justícia pel demà, i... *allavors sens dupte ens podrèm reunir per a festejar, tots a la una, el triomf de la Justícia i la florització dels drets que resulten de la llibertat individual. Esperant aquest dia beneït, compten-*

me com a molt afectuós confrare vostre. Dr. Josep Massot. Perpinyà 11 Juny 1917.

Els primers fruits abundosos i saonats, qu'en plena evolució estival, aném a recollir de la obra de l'ASSOCIACIÓ, ens els proporcionarà el SEGÓN CONGRÉS DE METGES DE LLENGUA CATALANA que ha organitzat i que estém inaugurant en aquest esplendorós acte. El nombre i classe de ponències reunides i repartides ja als Srs. Congressites, demostraran ben aviat la tasca realitzada. L'ASSOCIACIÓ les ha recollides amorosament, les ha impreses posant-hi tota la cura desitjable, i als Srs. Congressistes i a quants les llegeixin, correspón lo jutjar-les, que no és la mare, satisfeta i joïosa, la que alcança les millors condicions per a fer-ho.

Un dels problemes més fonamentals de la Medecina, el problema a que pot aplicar-se més indiscutiblement el salvador *non nocere*, és el pertinent a l'estudi dels *Regimes alimenticis*, i ja's veurà, Srs., com ha sigut tractat el vital, el difícil i intrincat estudi de la nutrició, sobre tot, en relació amb la immensa majoria de les malalties. De la importancia del tema; de la íntima relació que té amb els estudis transcendents de la fisio-patologia actual; de lo fonamental que resulta amb els diferents i complexos problemes biològics que entranya i resolt; de la valúia d'aquesta part essencial de la dietètica com element preciós a tenir en compte, per a aplicar-lo degudament, tant en l'estat normal, com en el morbós; de la necessitat en qu'estém de comptar amb ell com a mitjà per a resoldre un sens fi de situacions, i, en una paraula, com a font inestimable de beneficis proporcionats per sa deguda i salvadora aplicació, n'és prova la feina feta.

El tractament del cranc, d'aquest flagell que tan intens mal fa a la humanitat; d'aquesta terrible malura que quan més aviat ens és coneguda, amb més domini i més promptitut i eficacia pot ésser combatuda; d'aquesta plaga en contra de la quina cada dia s'estudien nous mitjans i s'apliquen més importants elements, és l'assumpte estudiat per la segona ponència.

La endocrinologia; amb sos avenços constants; amb la nova evolució de les teoríes humerals i de les neurògenes; amb la generalització precisa que ha alcançat i la cura que s'ha anat tenint en dominar-la i aplicar-la degudament, ha estat l'objectiu desenrotllat per la tercera ponència.

La tan estudiada com discutida qüestió de l'anestessia, de

aquesta essencial i principalíssima part de la Operatoria; amb les aventatges de l'anestèssia local; la manera precisa de portar-la a cap; els mitjans necessaris per a establir-la i les moltes aplicacions que domina ja, ha estat la importantíssima qüestió desenrotllada per la quarta ponència.

Además de les ponències, que coneixen ja els Srs. Congresistes perquè han estat publicades i repartides, gracies, principalment, als gran treball, al conscient treball realitzat pel nostre Secretari Dr. En Bonaventura Clotet, el Segón Congrès compta amb una seixantena de comunicacions, que, mostra palesa del concurs que l'hi han dispensat distingits prestigis, aniran llegint-se i discutint-se oportunament.

I aquí finalitza, Srs., el present treball. Abans de pendre comiat de vosaltres que amb tanta bondat m'hauéu dispensat la vostra atenció, que agraeixo intensament, permeteu-me unes poques paraules que, com murmuri de festa, prenguin hostatge en la vostra ànima i hi perdurin indefinidament.

Ja veieu la tasca realitzada per l'ASSOCIACIÓ. Un desig tan innat com necessari, en nosaltres, ha fet qu'en la gloriosa diada d'avui poguéu aportar-hi un contingent esplendorós d'energies que oferim com holocauste valiosos a la nostra benvolguda Catalunya. Sé que'ls artistes, els literats, els juriconsults, els homes de ciència, del comerç, de la indústria, de l'agricultura, fan immortal el nom d'ella. Ceneu l'esforç gegantí, l'obra maravellosa portada a efecte, amb decisió i constància, per les corporacions qu'estàn digníssimament representades en aquest acte: la Exema. Mancomunitat, les Exemes. Diputacions, l'Excelentíssim Ajuntament, el nostre Rectorat, tots, tots treballen ardidament i amb entusiasme fent obra de cultura, la obra més constructora qu'existeix, i sens dubte, qu'és élla la que portarà a la nostra Catalunya el goig de la plenitud de sos drets, posant-la al nivell dels pobles més avançats de la terra. Emprò sé, també, qu'és l'ASSOCIACIÓ, que són els metges que la constitueixen, assadollats de un íntim sentiment de Patria i treballant intensament en la col·laboració d'aquell esforç gegantí, engendrador de la cultura salvadora, els que lograrém siga profitosa i decisiva la seva obra, procurant a l'ànima del nostre poble el necessari equilibri, qu'és l'element fonamental per a que la cultura alcançi els efectes que té dret a determinar, i ho lograrém, sens dubte, afegint-hi la ratificació del domini d'aquell tan vulgar com oblidat principi del *Mens sana in corpore sano*.

HE ACABAT.